

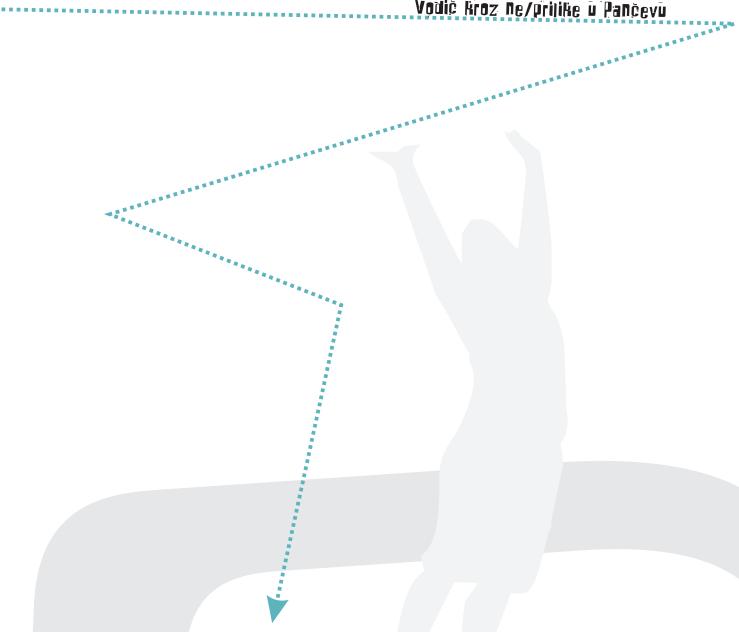
Vodič kroz ne/prilike u Pančevu

Izdato uz finansijsku podršku Grada Pančeva i Kancelarije za mlade, kroz Konkurs za podršku projektima u cilju realizacije Strategije brige za mlade Pančeva u 2008. godini.

Dizajn: Gordana Purković, gocapurkovic@gmail.com
Štampa: Anfas-print Pančevo, anfas.print@gmail.com
tiraž: 1000 komada

Mladi u erci
sa zakonom
i propisima

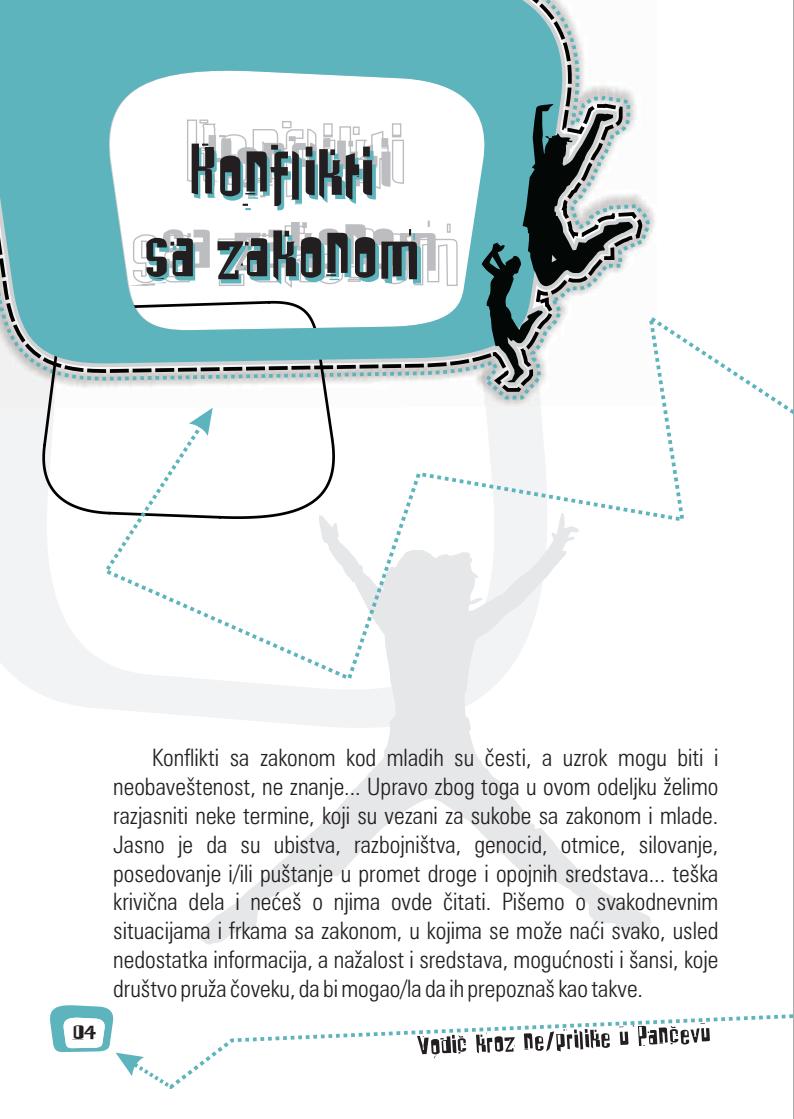
Vodič kroz prilike i neprilike u Pančevu, predstavlja putokaz mladima kroz labyrin i izlaženja ili ne ulaženja u frku sa zakonom, ali i putokaz za odgovorno preuzimanje obaveza, od strane odgovornih za razvoj mladih.

Vodič obuhvata objašnjenje osnovnih pojmoveva u oblasti konfliktova sa zakonom sa kojima se mladi najčešće susreću. U okviru tih pojmoveva posebne odeljke zauzimaju saveti i kontakti organizacija i ustanova za rešavanje problema mladih kada su u frci sa zakonom.

Nenad Maletin
Nevenka Kljajić

Sadržaj

Konflikti sa zakonom	04
I to je nasilje	10
Javni red i mir	13
Papiri	15
Saobraćaj	18
Parnica	22
Sudovi	25
Policija	28
Pravna pomoć i podrška	30
Izvori i korisni linkovi	31

Konflikti sa zakonom kod mladih su česti, a uzrok mogu biti i neobaveštenost, ne znanje... Upravo zbog toga u ovom odeljku želimo razjasniti neke termine, koji su vezani za sukobe sa zakonom i mlade. Jasno je da su ubistva, razbojništva, genocid, otmice, silovanje, posedovanje i/ili puštanje u promet droge i opojnih sredstava... teška krivična dela i nećeš o njima ovde čitati. Pišemo o svakodnevnim situacijama i frkama sa zakonom, u kojima se može naći svako, usled nedostatka informacija, a nažalost i sredstava, mogućnosti i šansi, koje društvo pruža čoveku, da bi mogao/la da ih prepoznaš kao takve.

04

Vodič kroz ne/prilike u Pančevu

Krivično delo

Da bi lice bilo osudeno za neko krivično delo potrebno je i da je krivo za delo koje je zakonom određeno kao krivično delo. Javni tužilac po službenoj dužnosti pokreće krivični postupak za najveći broj krivičnih dela, ali oštećeni može da pokrene i privatnu tužbu ili preuzeti gonjenje od tužioca u slučaju da tužilac odluči da nema osnova za vođenje postupka.

Krivični postupak

je sudski postupak u kojem se utvrđuje postojanje krivičnog dela, krivica učinioца i kazna za izvršenje krivičnog dela. Kaznu može izreći samo nadležni sud u postupku koji je pokrenut i sproveden po Zakoniku o krivičnom postupku.

Ako policija sumnja da je počinjeno krivično delo počinje da prikuplja dokaze. U slučaju da su dokazi relevantni podnosi krivičnu prijavu protiv izvršioca javnom tužiocu. Tužilac može da zahteva dalju istragu, pa predmat dalje šalje istražnom sudiji koji nastavlja istraživanje uz pomoć policije. Kada sakupi dokaze šalje predmet nazad javnom tužiocu koji odlučuje o podizanju optužnice. Ako je optuženo lice na slobodi licu se može odrediti pritvor, a ako je u pritvoru može se predložiti da bude pušteno na slobodu ili mu se produži pritvor. O tome odlučuje Sudsko veće u roku od 48 sati. Optuženi može angažovati svog advokata ili mu sud određuje advokata po službenoj dužnosti.

Optužnicu sastavlja javni tužilac i prosleđuje Sudskom veću, koje zakazuje glavni pretres.

Prigovor protiv optužnice može se podneti sudu u roku od 8 dana od dana prijema optužnice.

Pretres počinje čitanjem optužnice i saslušavanjem optuženog, zatim sledi dokazni postupak i na kraju završna reč tužioca i tuženog.

05

Na kraju postupka donosi se presuda, ona može biti :

- odbijena - izriče se zbog odustajanja tužioca, pomilovanja, postojanja predhodne osude za isto delo ili iz sličnih razloga,
- oslobođajuća – ako sud utvrdi da se ne radi o krivičnom delu, kada postoje okolnosti koje uključuju krivičnu odgovornost (krajnja nužda, nužna odbrana...) i kada nije dokazano da je počinilac izvršio krivično delo,
- osuđujuća – kada se utvrdi da postoji krivično delo i odgovornost.

Naravno i tu nije kraj, postoji žalba. Žalba je redovni pravni lek kojim možeš pobiti presudu. Nju možeš izjaviti u roku od 15 dana od dana dostavljanja presude što odlaže njeno izvršenje. Žalba se podnosi sudu koji je doneo presudu, koji je sa svim spisima dostavlja drugostepenom суду koji može:

- odbaciti žalbu kao neblagovremenu ili nedozvoljenu,
- odbiti žalbu i potvrditi presudu prvostepenog suda,
- ukinuti presudu i uputiti predmet prvostepenom судu na ponovno suđenje,
- preinačiti prvostepenu presudu.

Uvređaj i klevenja

podrazumevaju iznošenje neistinitih činjenica koje škode nečijem ugledu i Krivični zakon Republike Srbije predviđao je visoke novčane kazne za počinioce ovih dela.

Oružje

je dozvoljeno nositi i posedovati samo ako za to postoji dozvola, koju je izdao nadležni organ Ministarstva unutrašnjih poslova u opštini podnosioca zahteva.

Da bi dozvola bila izdata potrebno je dobiti odobrenje za nabavku oružja, zatim registrovati oružje i na kraju podneti zahtev za dozvolu za nošenje oružja. Za nedozvoljeno držanje oružja i eksplozivnog materijala predviđena je kazna zatvora.

Kradja

Zakon je klasifikovao krađu u 3 grupe i to:

- Sitna krađa - do vrednosti određene sume i ako se utvrdi da počinilac nije ni očekivao da će ukrasti više od te sume,
- Obična krađa – to je krađa vrednijih stvari, ali bez posebnih okolnosti koje bi je svrstali u tešku krađu,
- Teška krađa – tu spadaju sve krađe koje su izvršene obijanjem, ako je pri krađi korišćeno oružje, za vreme požara, poplave ili sličnog udesa, iskorističavanjem nemoći ili nevolje drugog lica i slično. Za počinioce ovakvih krađa predviđena je kazna zatvora i to naravno u zavisnosti od vrednosti ukradene robe.

Tuča

Prema Zakonu o javnom redu i miru Republike Srbije učestvovanje u tuči je prekršaj koji predviđa novčanu kaznu ili kaznu zatvora do dva meseca. Međutim, ako je neko u tuči pretrpeo teške telesne povrede ili je neko ubijen učestvovanje u tuči podleže krivičnom gonjenju.

Prevara, iznudja i učetna

Lice koje čini prevaru je ono koje u nameri da pribavi protivpravnu imovinsku korist doveđe nekog lažnim prikazivanjem ili dovođenjem u zabludu da na štetu svoje ili tude imovine učini ili ne učini nešto.

Iznuda podrazumeva krivično delo u kojem počinilac u nameri da pribavi protivpravnu imovinsku korist silom ili pretnjom prinuđava drugo lice da nešto učini ili ne učini.

Krivično delo ucene čini lice koje u nameri da pribavi protivpravnu imovinsku korist preti drugom da će njemu ili njemu bliskom licu otkriti nešto što bi škodilo njihovoj časti i ugledu i time ga prinudi da nešto učini ili ne i to na štetu svoje imovine. Sva ova krivična dela uglavnom se kažnjavaju zatvorom.

Prekršaj

Nije svako nedozvoljeno ponašanje krivično delo. Postoje prekršaji koji su manje opasni i koji se mnogo blaže kažnjavaju. Kada se sazna da si učinio/ la prekršaj pokreće se prekršajni postupak, koji vodi Opštinski organ za prekršaje. Ako utvrdi u postupku da se prekršaj stvarno dogodio propisaće prekršajnu kaznu koja je najčešće novčana.

Krivični maloletnici

Maloletnici su zakonski podeljeni u više grupa i to u zavisnosti od starosti, pa tako imamo:

- maloletnici do 14 godine, koji se smatraju decom i ne mogu biti krivično odgovorni. Ipak, štetu koju napravi ovaj maloletnik uglavnom nadoknadi roditelj, ako se utvrdi da je zbog prestupa došlo zbog njihove nepažnje ili propusta,
- mlađi maloletnik je osoba od 14 do 16 godina. U slučaju činjenja krivičnog dela nadležni organ propisuje vaspitnu meru, a u težim slučajevima sud ga može uputiti u vaspitno popravni dom ili posebnu ustanovu za lečenje, ili odrediti nadzor Centra za socijalni rad.

- od 16 do 18 godina je stariji maloletnik. Ovi maloletnici mogu odgovarati i kaznom zatvora, ako sud utvrdi da je učinjeno krivično delo za koje je predviđena kazna zatvora preko 5 godina i da je vaspitna mera za počinjoca adekvatna.

Predrasude i stereotipi

Predrasude su složene ideje koje se ispoljavaju i uzimaju za gotove, a da nije dokazano da su tačne. Kada formiramo mišljenje o osobi, a da je ne pozajemo, na osnovu predpostavljenih osobina grupe kojoj mi mislimo da osoba pripada, onda imamo predrasude. Kada one poprime stalan oblik nazivamo ih stereotipima. Velike su predrasude i stereotipi u našem društvu prema svemu, pa tako i prema žrtvama, ali i prema okrivljenima i izvršiocima.

Javno tužilaštvo

Okružni i Opštinski sud Pančevu

✉ Radomira Putnika 13-15
☎ 344 366

Opštinski organ za prekršaje Pančevu

✉ Braće Jovanovića 20
☎ 343-566, 351-358

što je nasilje

Seksualno zlostavljanje

Nije samo silovanje seksualno zlostavljanje, ponekad je dovoljna i samo namera da se ostvari seksualni odnos i to već spada u seksualno zlostavljanje. Krivična dela seksualnog zlostavljanja su:

- Silovanje – to je prinuda na polni čin (vaginalna, analna ili oralna - penisom ili nekim predmetom), bilo primenom sile bilo pretnjom ili ucenom.
- Nedozvoljene polne radnje – osim pokušaja silovanja ovde spadaju svi neželjeni dodiri, poljupci, grljenje i drugi seksualni kontakti do kojih je došlo silom, pretnjom ili ucenom.

- Obljuba zloupotrebotom položaja - za ovo krivično delo nije važno da li se žrtva opirala ili ne, već da je do seksualnog kontakta došlo između osobe u nadređenom položaju (nastavnika, vaspitača, staraoca, usvojioца, roditelja, očuha, mačehe) i maloletne osobe starije od 14 godina, koja mu je poverena radi učenja, vaspitanja, staranja ili nege.

- Obljuba sa detetom ili nemoćnom osobom. Kao žrtve ovde se pojavljuju deca mlađa od 14 godina ili osobe koje usled duševnog oboljenja, nemoći ili nekog drugog fizičkog ili psihičkog stanja nisu sposobne da pruže otpor.

Ukoliko dođe do nekog od ovih krivičnih dela, uradi sledeće:

- odmah pozovi policiju (92)
- sačuvaj odeću i ne tuširaj se, iako je to prvo što bi želeo/la da uradiš. Ako si u prostoru gde se napad dogodio, ne diraj ništa.
- obavi lekarski pregled zbog mogućih povreda i zbog nalaza koji je potreban kao sudska dokaz.
- tokom istrage policija i advokati postavljajuće mnoga intimna pitanja. Iako je teško da prolaziš ponovo kroz sve moraš se potruditi da daješ tačne i precizne odgovore kako bi se brže pronašli i kaznili krivci.

Nasilje u porodici

Nasilje u porodici po našem zakonu podrazumeva ponašanje kojim jedan član porodice ugrožava telesni integritet, duševno zdravlje ili spokojstvo drugog člana porodice. Žrtve nasilja mogu biti deca, roditelji, sadašnji i bivši supružnici, sadašnji i bivši vanbračni, emotivni ili seksualni partneri, lica u tazbinskom, usvojiteljskom ili hraniateljskom svojstvu, kao i lica koja su živela ili još žive u istom porodičnom domaćinstvu.

Porodični zakon štiti od nasilja u porodici tako što nasilniku može biti naređeno da se iseli iz porodične kuće ili stana, a može mu biti zabranjen i svaki kontakt sa žrtvom. Mere zaštite izriču se po hitnom postupku, prvo

sudsko ročište zakazuje se u roku od 8 dana od podnošenja tužbe. Žrtva može nakon izricanja mera zaštite podneti i krivičnu prijavu protiv nasilnika.

Danas postoje mnoge organizacije koje se bave problematikom nasilja u porodici tako da žrtve mogu da se posavetuju sa njihovim stručnjacima u vezi svog problema. Oni mogu da podnesu tužbu umesto žrtve i da je besplatno zastupaju u slučaju. U mnogim gradovima postoje i „Sigurne kuće“, koje žrtvama nasilja pružaju utočište i pravnu pomoć, u našem gradu je takođe u planu da bude otvoreno jedno takvo sigurno mesto.

Trgovina ljudima

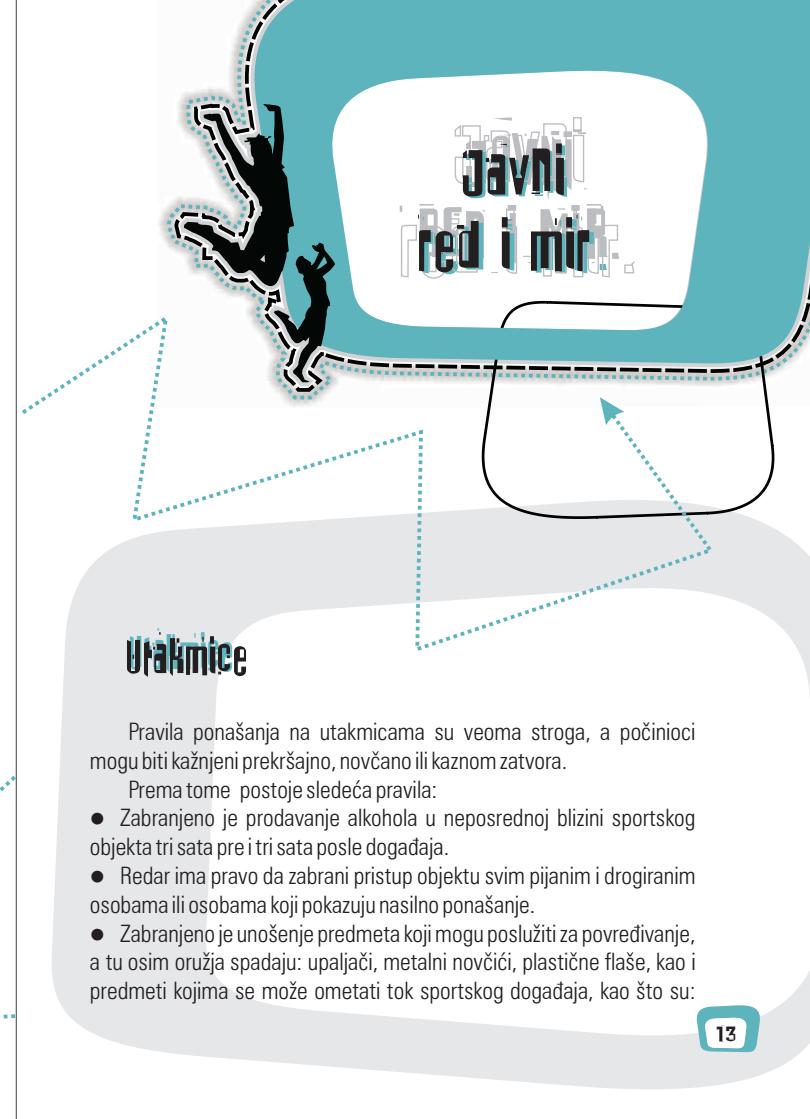
Načini trgovanja ljudima su različiti: kidnapovanje ili prevara profesionalnih ponuda za posao i priča o boljem životu na nekom drugom mestu kroz privlačne oglase na netu ili u novinama. Nakon javljanja na neke od takvih oglasa, mnogi završavaju kao žrtve u katastrofalnim životnim uslovima, na ulici baveći se prostucijom ili prosjačenjem.

Diskriminacija

je osuđivanje nekoga i ponašanje prema toj osobi na negativan način, na osnovu određenih nebitnih osobina kao što su: boja kože, godište, pol, seksualno opredeljenje, nacionalnost, društvena klasa, etničko poreklo, društveni status, bogatstvo, invaliditet...

Svaka diskriminacija je nasilje

Vodič kroz ne/prilike u Pančevu

ogledala, laserski pokazivači, zvučni uredaji veće snage, kao i transparentni kojima se podstiče rasna, nacionalna, verska i druga netrpeljivost i mržnja.

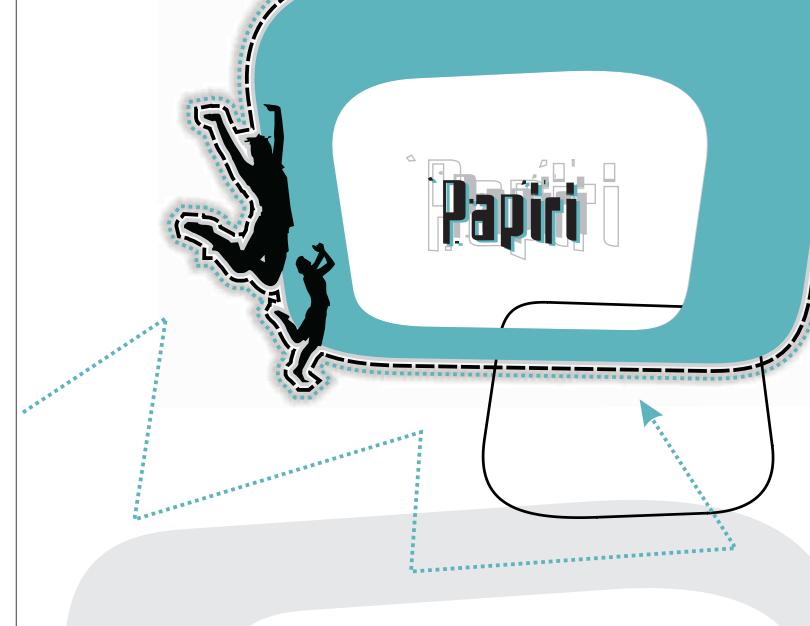
- Zabranjeno je silaziti na teren i prelaziti na deo tribine koji je namenjen navijačima protivničkog tima.
- Zabranjeno je lomljene stolice, uredaja ili naprava koji pripadaju objektu.

Pri ulasku na neku ovakvu manifestaciju policija i redari imaju prava da pretresaju posetioce i ako kod nekog pronađu nedozvoljena sredstva imaju pravo da:

- onemoguće ulazak
- napišu prekršajnu prijavu
- osumljiče za krivično delo
- privedu u stanicu policije
- stanicu policije

Žurke, rođendanske i druge proslave često se organizuju kod kuće/u stanu. O održavanju žurke prvo treba obavestiti komšije i uputiti im ljubazno izvinjenje zbog remećenja kućnog reda. Upravo su komšije te koje prijavljuju policiji remećenje mira i narušavanje kućnog reda. Policia može doći da te opomene, ali takođe može i prekinuti žurku. Prema tome, budi dobar/a sa komšilukom. Nije teško reći: Dobar dan!

Izvod iz matične knjige rođenih

Svako novorođeno dete mora biti upisano u matičnu knjigu rođenih u mestu/opštini u kojoj je rođeno, najkasnije 15 dana od dana rođenja. Ako je dete rođeno u zdravstvenoj ustanovi, rođenje prijavljuje ta ustanova, a ako je rođeno van zdravstvene ustanove rođenje prijavljuje otac, ili drugi član domaćinstva.

Rok za upisivanje imena u matičnu knjigu rođenih je 2 meseca od dana rođenja. Ako roditelji zakasne sa prijavom, mogu biti kažnjeni novčano i ime može odrediti nadležni organ.

Izvod iz matične knjige rođenih može se uvek izvaditi u opštini u kojoj je lice prijavljeno, kod matične službe.

Državljanstvo

Uverenje o državljanstvu potrebno je za sticanje mnogih drugih dokumenata. Izdaje ga matična služba gradske uprave. Uverenje se izdaje istog dana, a potrebnra dokumenta za izdavanje ovog uverenja su:

- Zahtev za izdavanje uverenja o državljanstvu
- Dokaz o uplaćenoj taksi.

Pasoš

To je dokument koji se izdaje radi putovanja van granica zemlje. Izdaje ga Sekretarijat unutrašnjih poslova u gradu/ opštini u kojoj živiš. Dokumenta potrebna za izdavanje pasoša su sledeća:

- Zahtev za izdavanje putne isprave
- Uverenje o državljanstvu R. Srbije
- Dve fotografije, ne starije od 6 meseci
- Lična karta
- Stari pasoš, ako ga poseduješ
- Dokaz o uplati takse za izdavanje pasoša i obrasca pasoša

Rok važenja pasoša je 10 godina, muškarcima do 27 godina koji nisu regulisali vojnu obavezu 5 godina, a deci mlađoj od 18 godina 2 godine.

Lična karta

To je zvanični dokument kojim se dokazuje identitet. Ličnu kartu izdaje gradski SUP. Za izdavanje lične karte potrebno je:

- Zahtev za izdavanje lične karte
- Izvod iz matične knjige rođenih
- Uverenje o državljanstvu R. Srbije

- Dve fotografije 5x5 cm, ne starije od 6 meseci
- Potvrda o prijavi prebivališta
- Lična karta jednog od roditelja, ako prvi put dobijaš ovaj dokument
- Dokaz o plaćenoj taksi za obrasce za ličnu kartu.

Zahtev za ličnu kartu podnosi se lično i potpisuje se svojeručno, a pri preuzimanju ostavlja se otisak kažiprsta u evidencijski karton koji ostaje u SUP-u.

Lična karta može se izvaditi već sa 15 godina, ali sa 18 godina je zakonska obaveza da je imaš i nosiš uvek sa sobom. U suprotnom možeš biti priveden/a.

Rok važenja lične karte je 10 godina, a sa navršenih 65 godina dobija se trajna lična karta.

Gradska Uprava Pančevu - Matična služba

✉ Pančevu, Trg Kralja Petra I 2-4
☎ 344 422

Sekretarijat unutrašnjih poslova

✉ Pančevu, Miloša Obrenovića 1
☎ 311 780

Bicikli

Vožnja biciklova predviđena je na biciklističkoj stazi, ako postoji, i to uz ograničenje brzine od 40 km/h. Ako staze nema biciklima se vozi desnom stranom kolovoza, a nikako pešačkom stazom. Vožnja bicikla zabranjena je auto putem, za decu ispod 12 godina zabranjena je vožnja bicikla i regionalnim i magistralnim putevima. Za decu između 7 i 9 godina zabranjena je vožnja bicikla i lokalnim putevima, osim ako je u pratnji lica starijeg od 16 godina.

Motori

Sa napunjenih 16 godina može se polagati i dobiti dozvola za vožnju motora do 125 kubnih centimetara, a sa navršenih 18 godina može se polagati za motore jače kubikaže. Vožnja motora dozvoljena je samo sa kacigom, bilo da se radi o manjim ili većim motorima. Zabranjena je vožnja motorom s putnika bez zaštitne kacige i ako za njega ne postoji dodatno sedište, a putnik ne sme biti mlađi od 7 godina i mora biti trezan, što naravno važi i za vozača.

Automobili

Da bi se dobila vozačka dozvola za upravljanje automobilom potrebno je da punoletna osoba završi vozačku obuku u auto-školi i položi praktično i teorijski vozački ispit.

Vozači moraju da poštuju saobraćajne propise, a svako nepoštovanje istih povlači za sobom novčane i kazne zatvora. Automobil može da vozi lice koje poseduje vozačku dozvolu kod sebe i u treznom je stanju. Takođe i suvozač ne sme biti pijan i ne sme imati manje od 12 godina.

SAOBRACAJ

Pešaci

Pešaci su takođe učesnici u saobraćaju, a staza za kretanje pešaka je trotoar. Kretanje po kolovozu dozvoljeno je samo ako je staza za pešake neprohodna, neupotrebljiva ili ne postoji. Pešaci su obavezni da prelaze kolovoz na pešačkom prelazu, ako nije udaljen više od 100 metara ili na semafor kada je zeleno svetlo za pešake. Nepoštovanje saobraćajnih propisa povlači za sobom novčane kazne.

Ako slučajno učestvuješ u sudaru u kome je bilo povređenih ili poginulih ili je pričinjena materijalna šteta dužan/a si da:

- pružiš prvu pomoć povređenima
- obavestiš policiju (92) i hitnu pomoć (94)
- otkloniš opasnost od nove nesreće
- sačuvaš postojeće stanje na mestu udesa
- sačekaš patrolu policije i/ili hitnu pomoć.

Ako se dogodila nezgoda sa manjom materijalnom štetom, učesnici su dužni da uklone vozila i predmete sa puta kako ne bi ometali druge učesnike u saobraćaju i da razmene podatke, kako bi osiguravajuće kompanije mogle da regulišu pitanje štete. Ako saobraćajna policija uhvati neko lice u kršenju saobraćajnih propisa može mu naplatiti kaznu na licu mesta ili pisati prijavu.

Vozačka dozvola

je dokument kojim se dokazuje da je lice položilo vozački ispit i da je osposobljeno za vožnju. Vozačka dozvola može se izvaditi sa navršenih 18 godina nakon obuke i uspešno položenog vozačkog ispita. Vozačku dozvolu izdaje SUP, a za njeno izdavanje potrebna su sledeća dokumenta:

- Uverenje o položenom ispitu
- Zahtev za izdavanje vozačke dozvole
- Lekarsko uverenje, ne starije od 6 meseci
- Dve fotografije
- Lična karta
- Dokaz o uplatama: administrativne takse i naknade za obrazac vozačke dozvole

Vozačka dozvola izdaje se i produžava sa rokom važenja od 10 godina, a osobama starijim od 65 godina sa rokom važenja od 3 godine. Za vožnju bez dozvole i sa dozvolom kojoj je istekao rok važenja predviđene su vrlo visoke novčane kazne.

Saobraćajna dozvola

je dokaz da je vozilo osposobljeno za saobraćaj, osigurano i registrovano. Rok važenja saobraćajne dozvole je 1 godina. Da bi se vozilo registrovalo ili produžila registracija potrebna je obavezno osiguranje vozila, koje se vrši kod agencija za osiguranje i naravno potrebno je da vozilo prođe tehnički pregled kako bi se ustanovilo da je sigurno za vožnju. Za vožnju bez saobraćajne dozvole propisane su novčane kazne, pa i kazne zatvora.

Međunarodna vozačka dozvola

Izdaje se za putovanje u inostranstvo. Nju izdaje AMSS na osnovu nacionalne vozačke dozvole. Za izdavanje ovog dokumenta potrebno je:

- Fotokopija nacionalne vozačke dozvole i original na uvid; Dokaz o plaćenoj taksi
- Dve fotografije; Lična karta ili pasoš na uvid

Razvod

Za pokretanje brakorazvodne parnice nisu potrebni nikakvi dokazi, dovoljno je samo da jedan od supržnika ne želi više da bude u braku sa drugim.

Bračni spor se sastoji u više faza: sudija će prvo pokušati da pomiri partnere, ako to ne postigne, pokušaće da ih ohrabri da se nagode sporazumno o razvodu braka, koji obuhvata dogovor oko načina podele zajedničke imovine i roditeljskog prava. Ako i to propadne sud odlučuje o daljem toku.

Pitanje roditeljskog prava mogu doneti roditelji sporazumno i to da se zajednički brinu o detetu ili da brigu preuzme jedan od roditelja dok drugi najčešće zadržava obavezu izdržavanja i pravo održavanja odnosa sa detetom.

Ako je dete starije od 10 godina sud će ga pitati za mišljenje i to će užeti u obzir pri donošenju odluke. Sa navršenih 15 godina dete ima pravo samo da odluci sa kojim će roditeljem živeti i da li će održavati kontakt sa drugim.

Visina izdržavanja utvrđuje se prema onom koji je izdržavan i mogućnosti onog koji izdržava. Suma ne može biti manja od 15 i veća od 50% primanja.

Ako je izdržavano lice steklo dovoljno sredstava za izdržavanje ili je sklopilo novi brak ili vanbračnu zajednicu, ili ako onaj/ona koji izdržava nije u stanju da plaća izdržavanje, obaveza izdržavanja može biti ukinuta i više ne može biti obnovljena.

Deca primaju izdržavanje do punoletstva, osim u slučaju da nastave školovanje i to najduže do 26. godine ili ako nije radno sposobno.

Ako supržnici ne mogu da se dogovore oko zajedničke imovine podeliće je sud. Sud odlučuje o tome koje pojedinačne stvari pripadaju jednom ili drugom supržniku imajući u vidu njihove lične potrebe i u okviru određene veličine udela.

Parnica

Parnički postupak

Parnica je sudski postupak u kojem sud odlučuje o sporovima između građana. Ovaj postupak se uvek pokreće po privatnoj tužbi i u njemu učestvuju tužilac, tuženi i sud.

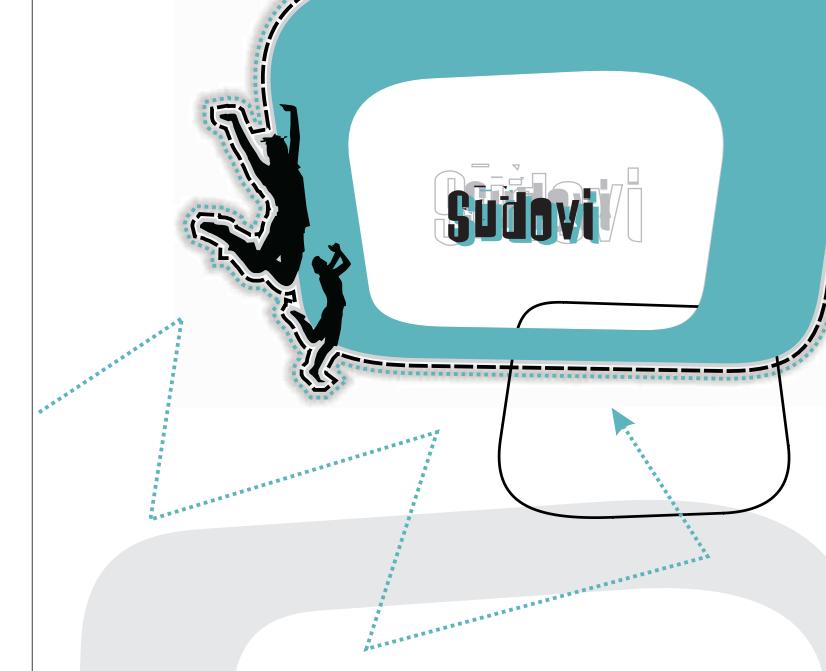
Parnica započinje pokretanjem tužbe. Prvo se tuženi izjašnjava o tužbi, a zatim se ističu prigovori. Onda se zakazuje glavna rasprava gde svaka strana iznosi dokaze bitne za spor. Kada se utvrde činjenice sud utvrđuje šta je čije pravo, tj. obaveza. Na osnovu toga, donosi se presuda kojom se usvaja ili odbija tužba i na nju može biti podneta žalba. Sudske troškove snosi strana koja je izgubila spor.

Nasleđivanje

Nasleđuje se testamentom ili ako ga nema sud deli imovinu naslednicima. Ako postoji testament naslednici su lica navedena u njemu, ali i nepomenuti "nužni naslednici". Ako testament nepostoji nasleđuje se po naslednom redu. Prvi nasledni red čine supružnici, deca i njihovi direktni potomci. U drugom su roditelji i njihovi direktni potomci, pa u trećem bube i dede i njihovi direktni potomci i tako redom.

Testament ili zaveštanje je lična izjava volje, kojom ostavilac raspoređuje svoju imovinu za slučaj smrti. Pravo da sastavi testament ima svako lice sa navršenih 15 godina i sposobnošću rasuđivanja. Zaveštalac za života uvek može da opozove testament ili da promeni neke podatke u njemu.

Ako ostavilac nije sastavio testament i nema nijednog zakonskog naslednika, nasleđstvo pripada Republici Srbiji.

Sudovi postoje da bi se građani zaštitili kada je neko njihovo pravo ugroženo ili prekršeno, kao i da kazne prekršioce zakona. Oni su samostalni organi državne vlasti koji se osnivaju i ukidaju zakonom. U Srbiji se sudovi dele na:

Sudovi opšte nadležnosti:

- Opštinski sud – nadležan je za lakša krivična dela, kao što su: laka telesna povreda, ugrožavanje sigurnosti, uvreda, kleveta i sl.
- Okružni sud – nadležan je za teža krivična dela, kao što su: silovanja, razbojništva i ubistva.
- Apelacioni sud - rešava žalbe na odluke opštinskih i okružnih sudova.

Vrhovni sud Srbije je najviši sudska organ u Republici. On usvaja pravna shvatanja kojih ostali sudovi treba da se pridržavaju u svom radu, rešava sukob nadležnosti između sudova i sl.

Posebne sude:

- trgovinski sud
- viši trgovinski sud
- upravni sud

Javno tužilaštvo

-predstavlja organ koji u ime države ispituje eventualno krivično delo, pokreće istragu i ako ima dokaza podiže optužnicu. Nadležnost javnog tužilaštva vrše republički javni tužilac, okružni javni tužilac i opštinski javni tužilac.

Javno pravobranilaštvo

Država preko ove institucije štiti svoje imovinske interese. Pravobranioci su ovlašćeni da primenjuju sva pravna sredstva pred sudovima i drugim organima, kako bi zaštitili interes svih ustanova koje se finansiraju iz budžeta.

Svedok

je lice koje može dati neke relevantne podatke koji mogu pomoći u istrazi ili suđenju. Svedočenje je zakonska obaveza, ali je i sud isto tako u obavezi da zaštitи svedoka od uvrede, pretnje i svakog drugog napada. Ako se svedok koji je uredno pozvan ne odazove pozivu može biti prinudno doveden ili novčano kažnjjen zbog nepoštovanja suda. Takođe, svedok je dužan da govoriti istinu.

**Javno tužilaštvo
Okružni i Opštinski sud Pančeve**

✉ Radomira Putnika 13-15
☎ 344 366

**Opštinski organ za prekršaje
Pančevo**

✉ Braće Jovanovića 20
☎ 343-566, 351-358

**Javno pravobranilaštvo i tužilaštvo Srbije,
Ustavni sud Srbije**

✉ Beograd, Nemanjina 26
☎ 011/658-755

Vrhovni sud Srbije

✉ Beograd, Nemanjina 26
☎ 011/656-147

Prava policajca

Policajac ima prava da:

- legitimiše i pretresa u slučaju da posumnja da se kod pretesanog lica nalaze sredstva, tragovi ili dokazi koji su u vezi sa nekim krivičnim delom,
- da postavlja pitanja koja se tiču date situacije,
- da privede u stanicu: lice koje nema ličnu kartu, a želi da proveri njegov/ njen identitet, lice koje remeti javni red i mir, i naravno, lice za kojim je raspisana poternica.

Policajac nema prava:

- da odbije da pokaže svoju legitimaciju,
- da postavlja pitanja o privatnom životu i pitanja koja nemaju veze sa datom situacijom, odnosno može da pita, ali ne mora dobiti odgovor,
- da na bilo kojim način maltretira nekog, ni verbalno, niti fizički,
- da privede u stanicu neku osobu, ako nije ispunjen neki od navedenih uslova za to.

Sekretarijat unutrašnjih poslova

- ✉ Pančevu, Miloša Obrenovića 1 („stari SUP“)
- ✉ Pančevu, Jove Maksina 41a („novi SUP“)
- ✉ Pančevu, Vatrogasni dom, Žarka Zrenjanina

📞 311 780

Policija

📞 92

Vatrogasci

📞 93

Ministarstvo unutrašnjih poslova

- ✉ Beograd, Bulevar Mihajla Pupina 2
- 📞 011/30 62 000

Policija je javna služba koja je zadužena za zaštitu javnog reda i mira, otklanjanje opasnosti svih vrsta, suzbijanje kriminala i otkrivanje učinilaca krivičnog dela.

Pored toga u poslove policije spada takođe: obezbeđivanje određenih ličnosti i objekata, bezbednost države i ustavom utvrđenog poretkta, kontrola kretanja u graničnom pojasu kao i prelazeњe državne granice, kontrola kretanja i boravka stranaca, pitanje nabavke, držanja i nošenja oružja, kontrola proizvodnje i prometa eksplozivnih materija, zapaljivih suptanci...

Pravna pomoć i podrška

Gradska Uprava Pančevo

Odsek za pravnu pomoć, predstavke i žalbe (kanc 313)
Sekretarijat za javne službe i socijalna pitanja (II sprat)
✉ Pančevo, Trg kralja Petra I 2-4
☎ 344 422

Centar za socijalni rad "Solidarnost"–Pančevo

✉ Pančevo, Filipa Višnjića 16
☎ 319 843

Advokatska komora Vojvodine

✉ Pančevo, Zmaj Jovina 5a, lokal br.5
☎ 331 742

Vodič kroz ne/prilike u Pančevu

Izvori i korisni linkovi

U pravu si: www.upravusi.org
Savetovalište za mlade: www.savetovaliste.org.yu
Centar za psihoterapiju: www.psihoterapija.co.yu
Grad Pančevo: www.pancevo.rs
Fond za besplatnu pravnu pomoć: www.fondpp.rs
SOS telefoni: www.sos-telefon-beograd.org.yu
Viktimološko društvo Srbije: www.vds.org.yu
Skupština R. Srbije, zakoni: www.parlament sr.gov.yu
Ministarstvo pravde: www.mpravde sr.gov.yu
Ministarstvo rada i soc. politike: www.minrzsr.gov.yu
Ombudsman: www.ombudsmanapv.org
Tužilaštvo za ratne zločine: www.tuzilastvorz.org.rs

